

Sygn. akt I ACa 353/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Lewandowski
Sędziowie:	SA Mirosław Ożóg (spr.) SO del. Małgorzata Zwierzyńska
Protokolant:	stażysta Justyna Pozarowczyk-Wardowska

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2014 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa J. C.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w G.

o stwierdzenie nieważności ewentualnie o uchylenie uchwały

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 10 października 2013 r. sygn. akt IX GC 410/13

I/ oddała apelację;

II/ zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Na oryginale właściwe podpisy.

I ACa 353/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 października 2013 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił powództwo i rozstrzygnął o kosztach procesu. Sąd I instancji ustalił w toku postępowania, że Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy (...) spółki akcyjnej w G. dnia 3 kwietnia 2013 roku podjęło uchwałę nr (...) w której postanowiono o :

1) emisji (...) warrantów subskrypcyjnych na okaziciela lub imiennych, wydawanych odpłatnie lub nieodpłatnie, uprawniających do objęcia jednej akcji serii (...) w wykonaniu jednego warrantu subskrypcyjnego w terminie do 31 grudnia 2017 roku, przy czym upoważniono zarząd do wydawania warrantów subskrypcyjnych uprawniających do

objęcia akcji serii (...) w terminie krótszym niż maksymalny termin wskazany w uchwale ; warrandy subskrypcyjne wydane w formie warrantów imiennych miały zostać zaoferowane do objęcia w drodze oferty prywatnej podmiotom wybranym przez zarząd spółki, z zastrzeżeniem, że podmiotów tych będzie mniej niż 100 a warrandy subskrypcyjne wydane w formie dokumentu na okaziciela i nie posiadające formy dokumentu mogły być oferowane w ramach oferty publicznej ;

2) warunkowym podwyższeniu kapitału zakładowego spółki o kwotę nie wyższą niż 600 000 000 złotych poprzez emisję nie więcej niż 60 000 000 akcji serii (...) o wartości nominalnej 10 złotych każda, w celu przyznania praw do objęcia akcji serii (...) posiadaczom warrantów subskrypcyjnych , w zamian za wkłady niepieniężne, z upoważnieniem zarządu do określenia ceny emisyjnej Akcji serii (...) , po zatwierdzeniu jej przez radę nadzorczą spółki ;

3) pozbawieniu w całości dotychczasowych akcjonariuszy spółki prawa poboru warrantów subskrypcyjnych oraz akcji serii (...) , co uzasadniono w uchwale a nadto przedstawiono na zgromadzeniu pisemną opinię zarządu spółki uzasadniającą podjęcie takiej uchwały ;

4) wprowadzeniu zmian w statucie spółki poprzez zmianę § (...) a określającego wysokość warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego ze wskazaniem jego celu. Warunkowe podwyższenie kapitału było uzasadnione koniecznością pozyskania dodatkowych środków finansowych, zabezpieczenia środków finansowych na inwestycje i rozwój oraz zabezpieczenia realizacji potrzeb finansowych i inwestycyjnych spółki. Przeciwno podjęciu tej uchwały głosował m.in. powód J. C., który również zgłosił sprzeciw.

Oceniając treść zaskarżonej uchwały w kontekście zarzutów zawartych w pozwie Sąd Okręgowy zważył, że dla oceny zasadności twierdzeń powoda bez istotnego znaczenia pozostawał sposób wykonania skarżonej uchwały przez zarząd pozwanej, gdyż okoliczności te pozostawały poza oceną ważności uchwały lub istnienia podstaw do jej uchylenia. Z tych względów Sąd I instancji oddalił wnioski powoda o dopuszczenie dowodów z dokumentów, którymi chciał te okoliczności wykazywać. Bez znaczenia pozostawały zarzuty powoda, iż w zaskarżonej uchwale podjęto liczne decyzje, gdyż żaden z przepisów k.s.h. nie zabraniał rozstrzygnięcia w jednej uchwale wielu kwestii a niewątpliwie skarżona uchwała zawierała wzajemnie i ściśle powiązane rozstrzygnięcia, których uchwalenie równocześnie w jednej uchwale było całkowicie uzasadnione.

Istota sporu między stronami – zdaniem Sądu Okręgowego- sprowadzała się do oceny prawnej, której należało dokonać przede wszystkim na gruncie wykładni przepisów art. 449 § 1 k.s.h. oraz art. 453 § 3 pkt 1 k.s.h. Według powoda skarżona uchwała nie pozwalała na stwierdzenie kręgu osób uprawnionych do objęcia akcji serii (...), gdyż nie określała osób, którym miałyby przysługiwać warrandy subskrypcyjne. Według przepisu art. 449 § 1 k.s.h. uchwała walnego zgromadzenia w sprawie warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego powinna określać m.in. grono osób uprawnionych do objęcia akcji. Wykładnia gramatyczna tego przepisu wskazuje, że ustawodawca nakłada obowiązek wskazania „grona osób uprawnionych” (grupy podmiotów uprawnionych) a nie było wymagane bardziej precyzyjne określenie tożsamości subskrybentów. Sąd I instancji zważył ponadto, że wymóg ten był niewątpliwie spełniony w skarżonej uchwale, gdyż w jej § 2 ust.3 określono, że akcje serii (...) będą wydawane wyłącznie w zamian za wkłady pieniężne posiadaczom warrantów subskrypcyjnych, którzy złożą pisemne oświadczenie o objęciu akcji serii (...) zgodnie z art. 451 § 1 k.s.h. i zapłacą cenę emisyjną akcji serii (...). Z kolei sposób wskazania podmiotów, którym mogły zostać przyznane warrandy subskrypcyjne wynikał z § (...) ust.(...) uchwały według którego warrandy subskrypcyjne wydane w formie warrantów imiennych zostaną zaoferowane w drodze oferty prywatnej podmiotom wybranym przez zarząd pozwanej z zastrzeżeniem, że podmiotów tych miało być mniej niż sto a warrandy subskrypcyjne wydane w formie na okaziciela i nie posiadające formy dokumentu mogą być oferowane w ramach oferty publicznej. W ocenie Sądu I instancji takie określenie spełniało wymogi wskazane w przepisie art. 449 § 1 k.s.h. Grono osób uprawnionych do objęcia akcji serii (...) to posiadacze warrantów subskrypcyjnych. Grono tych osób nie musi być wskazane imiennie. Wystarczy sprecyzowanie istotnych cech jednoznacznie wskazujących grupę beneficjentów. Szczegółowe (imienne) wskazanie grona osób uprawnionych do objęcia akcji wyłącznie spośród pracowników, członków zarządu i rady nadzorczej spółki wynikało pośrednio z brzmienia przepisu art.448 § 2 pkt 2 k.s.h. zgodnie z którym uchwała o warunkowym podwyższeniu kapitału zakładowego może zostać powzięta w

celu przyznania praw do objęcia akcji pracownikom, członkom zarządu lub rady nadzorczej w zamian za wkłady niepieniężne, stanowiące wierzytelności, jakie przysługują im z tytułu nabytych uprawnień do udziału w zysku spółki lub spółki zależnej. Przepis ten – zważył dalej Sąd Okręgowy – odnosił się jednak do jednego z trzech wymienionych celów podjęcia uchwały o warunkowym podwyższeniu kapitału zakładowego, wśród których wskazano również możliwość podjęcia takiej uchwały w celu przyznania prawa do objęcia akcji przez posiadaczy warrantów subskrypcyjnych o których mowa w art.453 § 2 k.s.h. Wykładnia gramatyczna i systemowa wykluczała więc przyjęcie za prawidłowe stanowiska, iż nie było wystarczające określenie grona osób uprawnionych do objęcia akcji w sposób wskazany w skarżonej uchwale. Natomiast konieczna była ocena treści uchwały o emisji warrantów subskrypcyjnych, która zgodnie z art. 453 § 3 pkt 1 k.s.h. powinna określać m.in. uprawnionych do objęcia warrantów subskrypcyjnych. Podobnie jak w przypadku emisji akcji w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego nie jest konieczne imienne wskazanie tych osób a wystarczy, że uchwała wskazuje cechy tych osób. Wskazanie kręgu adresatów emisji może nastąpić bądź imiennie, bądź przez wskazanie ich ogólnych cech np. akcjonariusze spółki, banki inwestycyjne, inwestorzy instytucjonalni itp. Możliwe jest także postanowienie zgodnie z którym emisja będzie skierowana do nieoznaczonego kręgu adresatów. W ocenie Sądu I instancji nie było również przeszkód, aby przyjąć określenie tego kręgu osób przez wskazanie, iż warranty subskrypcyjne mogą być oferowane w drodze oferty prywatnej podmiotom wybranym przez zarząd spółki z ograniczeniem ich liczby do mniej niż sto lub w ramach oferty publicznej.

Nie było także – zdaniem Sądu Okręgowego – uzasadnionych podstaw do uchylenia zaskarżonej uchwały, która nie jest sprzeczna z dobrymi obyczajami ani nie miała na celu pokrzywdzenia akcjonariuszy mniejszościowych, gdyż nie można w tych kategoriach oceniać pojawienia się w spółce nowych akcjonariuszy. Interes spółki handlowej niewątpliwie powinien odpowiadać interesom wszystkich grup akcjonariuszy z uwzględnieniem wspólnego celu określonego w statucie spółki, przy czym należało uwzględnić wskazane już przyczyny warunkowego podwyższenia (pozyskanie dodatkowych źródeł finansowania przyszłych inwestycji i zabezpieczenia środków finansowych potrzebnych na rozwój i planowane inwestycje), które zmierzały do polepszenia sytuacji ekonomicznej akcjonariuszy mniejszościowych, jak również stanowiły wyrażenie woli ponad 97% akcjonariuszy.

W apelacji powód zarzucił naruszenie przepisów postępowania przez przekroczenie zasad swobodnej oceny dowodów polegające na przyjęciu – sprzecznie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, że niemożliwym było określenie kręgu osób uprawnionych do objęcia warrantów subskrypcyjnych pomimo przyjęcia, że wystarczającym do spełnienia ustawowego wymogu byłoby wskazanie ogólnych cech uprawnionych podmiotów oraz przez zaniechanie wszechstronnego rozpoznania materiału dowodowego zebranego w sprawie przez zaniechanie zbadania treści zaskarżonej uchwały pod względem jej zgodności z art. 453 § 3 kodeksu spółek handlowych oraz naruszenie art. 425 § 1 k.s.h. przez jego niewłaściwe zastosowanie, skutkujące oddaleniem powództwa, pomimo, że zasługiwało ono na uwzględnienie ; naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię przepisów art. 449 § 1 pkt 4 w związku z art. 453 § 3 pkt 1 k.s.h. polegającą na przyjęciu, że wystarczającym do spełnienia ustawowego wymogu treści uchwały o warunkowym podwyższeniu kapitału zakładowego było wskazanie, iż uprawnionymi do objęcia akcji będą posiadacze warrantów subskrypcyjnych, przy jednoczesnym braku określenia uprawnionych do objęcia tych warrantów ; naruszenie art. 453 § 3 pkt 1 k.s.h. przez jego błędną wykładnię polegającą na stwierdzeniu, że upoważnienie zarządu do wskazania podmiotów uprawnionych do objęcia imiennych warrantów subskrypcyjnych oferowanych w ramach oferty prywatnej jest równoznaczne z określeniem tych uprawnionych, naruszenie przepisu art. 453 § 3 pkt 2 k.s.h. przez jego niezastosowanie, co doprowadziło do oddalenia powództwa i nie wyeliminowania z obiegu prawnego niezgodnej z prawem uchwały. Wskazując na przytoczone podstawy apelacji powód wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez uwzględnienie powództwa i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja powoda nie jest zasadna. Chybiony jest zarzut naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. polegający na przekroczeniu zasad swobodnej oceny dowodów wskutek przyjęcia – sprzecznie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, że niemożliwym było określenie kręgu osób uprawnionych do objęcia warrantów subskrypcyjnych, pomimo przyjęcia, że wystarczającym do spełnienia ustawowego wymogu byłoby wskazanie ogólnych cech

uprawnionych podmiotów. Sąd I instancji trafnie ocenił, że podobnie jak w przypadku emisji akcji w ramach warunkowego podwyższenia kapitału nie jest konieczne imienne wskazanie tych osób a wystarczy, że uchwała wskazuje cechy tych osób w sposób ogólny (tak m.in. S. S., w : S., S., S., S. : Komentarz, KSH, t. III, wyd. 2, W., s. (...) - (...), który stwierdza, że wymóg imiennego wskazywania uprawnionych jest nadmiernie rygorystyczny i nie znajduje oparcia w art. 453 § 3 k.p.c. a wystarczy jeżeli uchwała wskazuje cechy tych osób, podobnie J. F. w : J. F., A. K., W. P., W. P., A. W., Kodeks spółek handlowych, komentarz, wyd. (...), W., 2008, s.953, który stwierdził, że wskazanie to nie musi być imienne, lecz na tyle precyzyjne, aby można wskazać osobę uprawnioną, której spółka będzie zobowiązana wydać warrant lub doprowadzić do zapisania go na jej rachunku papierów wartościowych. Do rozważenia pozostaje zatem zagadnienie, czy wystarczające jest określenie cech osób uprawnionych do objęcia warrantów subskrypcyjnych przez wskazanie, że będą wybierani przez zarząd, podmiotów tych będzie mniej niż sto i otrzymają oni warranty imienne. Analiza tego zagadnienia nakazuje zgodzić się z oceną Sądu Okręgowego, że nie było przeszkód, aby określić krąg osób uprawnionych do objęcia warrantów subskrypcyjnych w sposób ustalony w zaskarżonej uchwale, tym bardziej, że określenie liczby wydawanych warrantów subskrypcyjnych w formie na okaziciela i w formie imiennej oraz liczby warrantów subskrypcyjnych wydawanych w formie dokumentu i nie posiadających formy dokumentu a także cena emisyjna warrantów subskrypcyjnych oraz akcji serii (...) wymagać będzie zgody rady nadzorczej Spółki (§ (...) pkt (...)) a zaskarżonej uchwały). Nie bez znaczenia dla oceny innej trafnej tezy przedstawionej przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia o dopuszczalności skierowania emisji warrantów subskrypcyjnych w ramach oferty prywatnej do nieoznaczonego kręgu osób uprawnionych, są argumenty przytoczone w dalszej części uzasadnienia wskazujące na istotę warrantów subskrypcyjnych jako papierów wartościowych o charakterze zbywalnym, które mogą wielokrotnie zmieniać posiadaczy w okresie między ich emisją a wykonaniem przez posiadacza prawa do objęcia akcji emitowanych w ramach podwyższenia kapitału zakładowego oraz na trudności a niekiedy brak możliwości precyzyjnego wskazania osób uprawnionych do objęcia warrantów subskrypcyjnych już w uchwale walnego zgromadzenia wobec konieczności poszukiwania inwestorów nieznanych jeszcze w dacie podjęcia uchwały o emisji warrantów subskrypcyjnych.

Trafnie natomiast zarzuca skarżący, że Sąd I instancji zaniechał zbadania wszystkich przesłanek wskazanych w przepisie art. 453 § 3 k.s.h. jakie powinny być zawarte w uchwale o emisji warrantów subskrypcyjnych. Uchybienie to nie miało jednak wpływu na wynik sprawy ponieważ treść zaskarżonej uchwały sporządzona w formie aktu notarialnego pozwałała Sądowi Apelacyjnemu ocenić, że uchwała ta zawiera wszystkie przesłanki wymienione w przepisie art. 453 § 3 k.s.h. Pomijając wcześniej wskazaną przesłankę dotyczącą określenia uprawnionych do objęcia warrantów subskrypcyjnych, w treści uchwały wymieniono liczbę akcji przypadających na jeden warrant subskrypcyjny ponieważ § (...) pkt (...) uchwały jednoznacznie stwierdza, że jeden warrant subskrypcyjny uprawniać będzie do objęcia jednej akcji serii (...). Termin wykonania praw z warrantu nie jest dłuższy niż 10 lat, skoro prawa do objęcia akcji serii (...) wynikające z warrantów subskrypcyjnych mogą być zrealizowane nie później niż do dnia 31 grudnia 2017 roku (§ (...) pkt (...) uchwały). Określono także sposób ustalenia ceny emisyjnej warrantów subskrypcyjnych albowiem walne zgromadzenie upoważniło zarząd do ustalenia ceny emisyjnej warrantów subskrypcyjnych, przy czym cena ta wymagać będzie zgody Rady Nadzorczej (§ (...) pkt (...) zaskarżonej uchwały). Sąd Apelacyjny w obecnym składzie podziela pogląd prezentowany w doktrynie m. in. przez S. S. , op. cit, s. (...), według którego uchwała walnego zgromadzenia określająca sposób ustalenia ceny emisyjnej warrantów subskrypcyjnych może polegać na przekazaniu tego uprawnienia innemu organowi, np. radzie nadzorczej, czy też, tak jak w rozstrzyganym przypadku zarządowi za zgodą rady nadzorczej. Przepis art. 453 § 3 pkt 2 k.s.h. stanowi bowiem o sposobie ustalenia ceny emisyjnej a nie np. o sposobie i kryteriach ustalenia takiej ceny. Słusznie jednak wywodzi pozwana w odpowiedzi na apelację, że stanowiąca integralną część zaskarżonej uchwały opinia zarządu pozwanej z dnia 8 marca 2013 roku uzasadniająca powody wyłączenia w całości prawa poboru akcji serii (...) i warrantów subskrypcyjnych uprawniających do objęcia akcji serii (...) oraz sposób ustalania ceny emisyjnej akcji i warrantów subskrypcyjnych wskazuje, że decyzja o wysokości ewentualnej ceny emisyjnej zostanie podjęta przez zarząd Spółki przy uwzględnieniu sytuacji na rynku kapitałowym oraz kursu akcji Spółki (k-14). Nie można zatem zarzucić, że postanowienia zaskarżonej uchwały w części dotyczącej sposobu ustalenia ceny emisyjnej warrantów subskrypcyjnych pozwalają zarządowi Spółki na podejmowanie decyzji w tym zakresie w sposób dowolny i arbitralny, skoro decyzja taka powinna być podjęta w oparciu o określone kryteria i wymaga zgody rady nadzorczej. W rezultacie chybiony jest

zarzut naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię przepisów art. 449 § 1 pkt 4 k.s.h. i art. 453 § 3 pkt 1 k.s.h. w części dotyczącej tych postanowień zaskarżonej uchwały, które dotyczyły wskazania grona osób uprawnionych do objęcia akcji i warrantów subskrypcyjnych oraz zarzut naruszenia prawa materialnego przez niezastosowanie w rozważanym przypadku przepisu art. 453 § 3 pkt 2 w związku z przepisem art. 425 § 1 k.s.h. i oddalenie powództwa mimo braku ustalenia ceny emisyjnej warrantów subskrypcyjnych lub sposobu jej ustalenia.

Mając na uwadze przytoczone okoliczności Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację. O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym orzeczono zgodnie z przepisami § 11 pkt 21 i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1348 ze zm.).